

Repertoriumnummer 2023/1750
Datum van uitspraak 30 juni 2023
Rolnummer 2021/AB/868
Beslissing waartegen beroep 18/1044/A

Uitgifte

Uitgereikt aan

op
€
JGR

Arbeidshof te Brussel

vijfde kamer -buitengewone terechtzitting

Arrest

COVER 01-00003386981-0001-0018-01-01-1

ARBEIDSONGEVAL, BEROEPSZIEKTEN - arbeidsongeval
tegensprekelijk arrest
aanstelling deskundige
kennisgeving per gerechtsbrief : art. 792, al 1, en art.972 § 1, al 2 Ger.W.

E

appellante,
vertegenwoordigd mr.

tegen

BALOISE BELGIUM NV, ON 0400.048.883, met zetel te 2600 BERCHEM (ANTWERPEN),
Posthofbrug, 16,
geïntimeerde,
vertegenwoordigd mr.

Na beraad, spreekt het arbeidshof te Brussel het volgend arrest uit:

Gelet op de stukken van de rechtspleging, in het bijzonder:

- het afschrift van het bestreden vonnis, uitgesproken door de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel, 4de kamer, op 18 november 2021 (AR 18/1044/A)
- het verzoekschrift tot hoger beroep, ontvangen op de griffie van het arbeidshof te Brussel op 21 december 2021
- de neergelegde conclusies en voorgelegde stukken.

1 FEITEN, RECHTSPLEGING en VORDERING

1.1

Mevrouw B was in dienst van de firma Visual Instinct bv als bediende. Op 15 augustus 2016 had zij een ongeval op het ogenblik dat zij aan het werk was voor haar werkgever. Mevrouw B gleed met name uit op een trap, op hoogte van de twee laatste treden. Zij viel hierbij op de rug waarbij volgens haar verklaring de schouderbladen in contact kwamen met één van de treden, net zoals haar laaglumbale streek. Tevens zou zij de val gebroken hebben met haar linkerhand, die in contact kwam met de grond.

Het ongeval werd door de arbeidsongevallenverzekeraar, Baloise Belgium, huidig geïntimeerde, erkend als een arbeidsongeval.

Op 3 april 2017 werd door Baloise Belgium een tijdelijke ongeschiktheid ten gevolge van het arbeidsongeval erkend voor de periode van 15 augustus 2016 tot en met 15 maart 2017, met consolidatie op 16 maart 2017 en geen blijvende ongeschiktheid.

Mevrouw B werd geïnformeerd dat de arbeidsongeschiktheid niet meer door Baloise Belgium ten laste zou worden genomen vanaf 16 maart 2017, net zoals de kosten van kinesitherapie.

Mevrouw B raadpleegde daarop Dr. Desender die op 3 juli 2017 verklaarde dat mevrouw Belahmira niet genezen is en dat haar toestand niet consolideerbaar is.

Op 18 augustus 2017 bevestigde Baloise Belgium het eerder ingenomen standpunt.

1.2

Aangezien mevrouw B zich hiermee niet kon verzoenen, maakte zij op 16 augustus 2018 haar zaak met een verzoekschrift aanhangig bij de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel. De zaak werd daar ingeschreven onder het rolnummer AR 18/1044/A.

Met een tussenvonnis van 13 december 2018 verklaarde de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel de vordering van mevrouw B ontvankelijk en zegde voor recht dat mevrouw B op 15 augustus 2016 het slachtoffer is geworden van een arbeidsongeval. Alvorens ten gronde uitspraak te doen, werd Prof. Dr. P. Casteleyn aangesteld als deskundige met als opdracht kennis te nemen van de stukken en medische bundels door de partijen en/of de raadsgeneesheren overgemaakt, mevrouw B te onderzoeken en na zich van alle nuttige inlichtingen te hebben omringd en desgevallend het advies te hebben ingewonnen van specialisten:

- de toestand van mevrouw B te beschrijven ingevolge het arbeidsongeval van 15 augustus 2016;
- de verschillende perioden en graden van tijdelijke arbeidsongeschiktheid te bepalen;

- te zeggen of de letsels geheel zijn en in dit geval, de consolidatiedatum vast te stellen en het percentage blijvende arbeidsongeschiktheid, hierbij rekening houdend met de algemene beroepsbekwaamheden van het slachtoffer en met al de toegankelijke beroepen gelet op de ouderdom en de mogelijkheden van het slachtoffer.

De deskundige Prof. Dr. Casteleyn legde zijn voorverslag neer op 2 november 2020. Daarop verzocht de raadsgeneesheer van mevrouw B. , Dr. Boly, op 23 november 2020 om de termijn voor opmerkingen te verlengen tot eind december 2020 aangezien mevrouw B. nog aanvullende onderzoeken zou ondergaan bij Dr. Hoang. Daarnaast formuleerde Dr. Boly in dezelfde brief een aantal opmerkingen bij het voorverslag. De deskundige ging niet in op het verzoek tot termijnverlenging. Op 16 december 2020 legde hij zijn eindverslag neer, met volgend besluit:

“Na Mevrouw B. onderzocht te hebben en na zich van alle nuttige inlichtingen te hebben omringd en het advies te hebben ingewonnen van specialisten werd de toestand van de eisende partij beschreven ingevolge het arbeidsongeval van 15.08.2016.

Een tijdelijke arbeidsongeschiktheid à rato van 100% kan weerhouden worden van 15.08.2016 tot en met 31.10.2016

De medico-legale consolidatie der letsels is opgetreden op 01.11.2016, zonder bestendige arbeidsongeschiktheid.”

Mevrouw B. was het niet eens met het besluit van de deskundige Prof. Dr. Casteleyn en legde op 26 februari 2021 nieuwe stukken neer, samen met een conclusie waarin in hoofdorde gevraagd werd een nieuwe deskundige aan te stellen, in ondergeschikte orde verzocht werd om Prof. Dr. Casteleyn te gelasten met een bijkomende opdracht en tenslotte in meest ondergeschikte orde gevraagd werd om te zeggen voor recht dat mevrouw B. tengevolge van het arbeidsongeval van 15 augustus 2016 arbeidsongeschikt is geweest voor 100% voor de periode van 15.08.2016 tot 01.01.2019. De consolidatiedatum te bepalen op 01.01.2019 en een blijvende arbeidsongeschiktheid te bepalen van 10%. Minstens de tijdelijke ongeschiktheid van 100% te laten op de periode bepaald door de arbeidsongevallenverzekeraar zijnde van 15.08.2016 tot 15.03.2017. De consolidatiedatum op 16.03.2017.

Met een vonnis van 18 november 2021 oordeelde de arbeidsrechtbank dat geen nieuwe gerechtsdeskundige kan worden aangesteld voor een volledig nieuwe expertise om reden dat eisende partij niet akkoord gaat met de besluiten van de deskundige en pas na de expertiseverrichtingen nieuwe eenzijdige medische stukken neerlegt. De arbeidsrechtbank volgde vervolgens gedeeltelijk het advies van de deskundige en besliste als volgt:

“De rechtbank zegt voor recht dat eisende partij als gevolg van het arbeidsongeval waarvan deze het slachtoffer is geweest op 15 augustus 2016 de hiernavolgende arbeidsongeschiktheden heeft opgelopen:

- *tijdelijke arbeidsongeschiktheid aan 100%:
van 15/08/2016 tot en met 15/03/2017*
- *consolidatie op 16/03/2017*
- *zonder bestendige arbeidsongeschiktheid*

De rechtbank veroordeelt verwerende partij tot het betalen van de wettelijke vergoedingen voor zover deze nog niet betaald zijn.

De rechtbank legt de kosten begroot door eisende partij op 131,18 euro rechtsplegingsvergoeding, alsmede de kosten van het deskundigenonderzoek, begroot op 3.478 euro en 20 euro bijdrage aan het Begrotingsfonds voor de Juridische tweedelijnsbijstand, ten laste van de verzekeringsmaatschappij.”

Er wordt geen melding gemaakt van een betekening van dit vonnis.

1.3

Mevrouw B kon zich niet neerleggen bij dit vonnis en heeft hoger beroep aangetekend met een verzoekschrift dat op 21 december 2021 werd ontvangen door de griffie van het arbeidshof te Brussel. Haar vordering zoals geformuleerd in haar enige conclusie neergelegd op 3 augustus 2022, luidt:

“In hoofde

Het ingestelde hoger beroep ontvankelijk en gegrond te verklaren;

Alvorens recht te doen een gerechtsdeskundige aan te stellen die een specialist van de handen is.

Deze de opdracht te geven het volledige medische rapport te herbekijken en hiermede rekening te houden met de het verslag van Dr Boly van 18.01.2021 van Dokter Hoang van 13.01.2021 en van ct scan van 28.12.2020 en de echografie van 27.11.2020.

In ondergeschikte orde

Een bijkomende opdracht te geven aan Prof Casteleyn kennis te nemen van/en antwoorden/rekening te houden met de het verslag van Dr Boly van 18.01.2021 van Dokter Hoang van 13.01.2021 en van ct scan van 28.12.2020 en de echografie van 27.11.2020 en 01.12.2021 in zijn op te stellen bijkomend verslag.”

Baloise Belgium van haar kant vraagt in haar enige conclusie van 7 februari 2022 om het vonnis van 18 november 2021 te bevestigen.

1.4

Op de zitting van 24 april 2023 werden de partijen gehoord in de uiteenzetting van hun respectievelijke middelen en conclusies, waarna de debatten werden gesloten en de zaak in beraad werd genomen voor uitspraak op 5 juni 2023. De uitspraak werd vervolgens verdaagd naar 30 juni 2023.

2 ONTVANKELIJKHEID

Het blijkt niet dat het bestreden vonnis werd betekend, zodat kan aangenomen worden dat het hoger beroep van mevrouw B tijdig is. De andere vormvoorwaarden werden eveneens nageleefd. Het hoger beroep van mevrouw B is bijgevolg ontvankelijk, hetgeen betekent dat het arbeidshof zich inhoudelijk over de discussie tussen de partijen kan uitspreken.

3 BEOORDELING

3.1

De vordering van mevrouw B is onderworpen aan de bepalingen van de Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 (BS 24 april 1971). Hierover bestaat geen betwisting.

Volgens de Arbeidsongevallenwet is een arbeidsongeval *“elk ongeval dat een werknemer tijdens en door het feit van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst overkomt en dat een letsel veroorzaakt”* (art. 7, 1ste lid).

In de Arbeidsongevallenwet worden twee vermoedens ingesteld die gelden tot het bewijs van het tegendeel:

- indien een letsel en een plotselinge gebeurtenis bewezen zijn, wordt vermoed dat het letsel het gevolg is van een ongeval (art. 9 lid);
- het ongeval overkomen tijdens de uitvoering van de overeenkomst wordt geacht als overkomen door het feit van de uitvoering van die overeenkomst (art. 7, 2de lid).

Uit art. 9 Arbeidsongevallenwet volgt dat het inzake arbeidsongevallen voldoende is dat de getroffene of zijn rechthebbenden enkel het bestaan aantonen van een letsel en een plotselinge gebeurtenis waardoor het letsel is kunnen ontstaan, opdat dit letsel, met toepassing van art. 9, behoudens tegenbewijs, vermoed wordt door een ongeval te zijn veroorzaakt (zie en vgl. Cass. 20 oktober 1986, Arr. Cass. 1986-87, 224).

Het vermoeden van art. 9 Arbeidsongevallenwet is weerlegd als het letsel niet is veroorzaakt door de plotselinge gebeurtenis die als ongeval is aangegeven en evenmin door enige andere gekende gebeurtenis die daarmee verband houdt of het gevolg ervan is (zie en vgl. Cass. 27 juni 1983, Arr. Cass. 1982-83, 1337). Het vermoeden is weerlegd wanneer de rechter de zekerheid heeft of ervan overtuigd is dat het letsel niet het gevolg is van het ongeval (zie en vgl. Cass. 3 februari 2003, AR S.02.0088.N, <https://juportal.be>, waarin te lezen valt: *“Overwegende dat het arrest op grond van de feitelijke gegevens die het aangeeft oordeelt dat niet kan worden besloten dat met de grootste graad van waarschijnlijkheid het rugletsel als gevolg van het ongeval dient te worden uitgesloten”; Dat het arrest met deze redengeving naar recht te kennen geeft dat het tegenbewijs dat de rugletsels niet het gevolg zijn van het ongeval in concreto niet is geleverd*”).

Daarbij is het zo dat de rechter het vermoeden dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen de plotselinge gebeurtenis en het letsel, niet terzijde kan schuiven op de enkele grond dat er een te lange tijd is verlopen tussen de gebeurtenis en het letsel (zie en vgl. Cass. 12 februari 1990, Arr. Cass. 1989-90, 764, ook te raadplegen op <https://juportal.be>; waarin te lezen valt: *“Overwegende dat het arbeidshof te dezen aanneemt dat zich op 1 augustus 1984 een plotselinge gebeurtenis heeft voorgedaan, en niet uitsluit dat het door eiseres aangewezen letsel, dat op 25 oktober 1984 bestond, veroorzaakt kan zijn door de in aanmerking genomen plotselinge gebeurtenis; dat het evenwel het door artikel 9 van de Arbeidsongevallenwet gevestigde vermoeden van causaliteit terzijde stelt, op de enkele grond dat een veel te lange tijd verstreken is “tussen het ingeroepen feit en het ingeroepen letsel”; Dat het arrest aldus artikel 9 van de Arbeidsongevallenwet schendt*”). Evenmin kan de rechter het vermoeden afwijzen op grond dat het aangevoerde letsel zich heeft voorgedaan na het letsel dat op het ogenblik van het ongeval is vastgesteld (zie en vgl. Cass. 29 november 1993, Arr. Cass. 1993, 998, ook te raadplegen op <https://juportal.be>, waarin te lezen valt: *“Overwegende dat het arrest erop wijst dat “een artroscopie van de gewonde rechterknie (d.d. 16 maart 1982) op 4 november 1986 een kraakbeenletsel aan het licht heeft gebracht onderaan de trochlea femoris, waardoor er opnieuw arbeidsongeschiktheid is ontstaan; dat het vastgestelde letsel volgens de chirurg-orthopedist die door de deskundige van de rechtbank speciaal is geraadpleegd, aan de door het ongeval veroorzaakte verwonding kan te wijten zijn, waarbij waarschijnlijk de plaats is geraakt waar het letsel zich heeft ontwikkeld, wat eerst onopgemerkt was gebleven”; Dat het arbeidshof, door zijn beslissing op die gegevens te steunen, voornoemd artikel 9 niet schendt en evenmin de regels inzake de bewijslast miskent*”).

Tenslotte is het zo dat wanneer het letsel voortvloeiend uit het ongeval een bestaande pathologische toestand activeert, het forfaitair karakter van het wettelijk vergoedingssysteem ertoe verplicht de ongeschiktheid van het slachtoffer in haar geheel te beoordelen, ongeacht een bestaande pathologie, daar het ongeval minstens een deelloorzaak is van de ongeschiktheid (zie en vgl. Cass. 5 april 2004, AR S.03.0117.F, <https://juportal.be>, waarin te lezen valt: *“Overwegende dat het arrest, teneinde, met*

bevestiging van het bestreden vonnis van 10 januari 2002, de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid van eiser vast te stellen op twee pct. met ingang van 10 september 1998, beslist dat "de restletsels van het ongeval (...) zijn (...) verergerd door de vooraf bestaande toestand (en dat) de verstuiking van de enkel verergerd is door de reeds bestaande aandoening (van eiser) in die zin dat de genezing veel langzamer verlopen is, maar dat de consolidatie uiteindelijk is ingetreden met lichte restletsels"; Dat uit deze motivering, die van feitelijke aard is, volgt dat het arrest de graad van gedeeltelijke blijvende arbeidsongeschiktheid van eiser vaststelt op twee pct. met inachtneming van de restletsels van het ongeval, die zijn verergerd ten gevolge van de vooraf bestaande toestand van eiser; Dat het arrest aldus zijn beslissing regelmatig met redenen omkleedt en naar recht verantwoordt"). Wanneer evenwel blijkt dat het letsel veroorzaakt door het arbeidsongeval op een bepaald ogenblik geen invloed meer heeft en dat voortaan alleen nog de evolutieve pathologische toestand zich verder ontwikkelt, vanaf dat ogenblik aan het arbeidsongeval geen verergering meer mag toegeschreven worden die er geenszins in oorzakelijk verband mee staat (zie en vgl. Cass. 19 december 1973, RW 1973-74, 1777).

Art. 24 Arbeidsongevallenwet bepaalt vervolgens het volgende over de schadeloosstelling wegens blijvende arbeidsongeschiktheid:

"Indien de arbeidsongeschiktheid blijvend is of wordt, vervangt een jaarlijkse vergoeding van 100 pct. berekend op het basisloon en de graad van de ongeschiktheid, de dagelijkse vergoeding vanaf de dag waarop de ongeschiktheid een bestendig karakter vertoont; dit vertrekpunt wordt vastgesteld bij een overeenkomst tussen partijen of bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing.

In afwijking op de bepalingen van het vorig lid wordt deze jaarlijkse vergoeding verminderd met 50 pct., indien de graad van ongeschiktheid minder dan 5 pct. bedraagt en met 25 pct. verminderd indien de graad van ongeschiktheid 5 pct. of meer, maar minder dan 10 pct. bedraagt."

De arbeidsongeschiktheid wordt dus "blijvend" vanaf de dag waarop de ongeschiktheid een bestendig of permanent karakter vertoont. Dit is wanneer de gevolgen van het ongeval zich stabiliseren en volgens de medische vooruitzichten de opgelopen letsels in principe niet meer vatbaar zijn voor evolutie. Die toestand van stabilisatie wordt aangeduid als consolidatie. De consolidatie is dus essentieel een medisch begrip aangezien het gaat over het moment waarop artsen oordelen dat naar normale voorzienbaarheid het geval niet meer vatbaar is voor evolutie en er dus geen verbetering of verslechtering meer zal intreden op het stuk van het verlies van arbeidsongeschiktheid (zie en vgl. o.a. Arbh. Bergen 20 februari 2006, Soc. Kron. 2007, 354; Arbh. Antwerpen 10 april 1984, RW 1985-86, 1501). De consolidatiedatum moet worden vastgesteld op een objectieve manier en moet overeenstemmen met de datum waarop de gezondheidstoestand van het slachtoffer is gestabiliseerd. Zolang de letsels nog aan evolutie onderhevig zijn op een wijze die impact heeft op de tijdelijke of blijvende arbeidsongeschiktheid, is er geen sprake van consolidatie (zie en vgl. Arbh. Gent 20 oktober 2017, Soc. Kron. 2019, 342).

De blijvende arbeidsongeschiktheid ten gevolge van een arbeidsongeval bestaat in het verlies of de vermindering van de economische waarde van de getroffene op de algemene arbeidsmarkt. De omvang van de schade wordt niet enkel beoordeeld op grond van de lichamelijke ongeschiktheid, doch eveneens op grond van de leeftijd, de beroepsbekwaamheid, het aanpassingsvermogen, de omscholingsmogelijkheid en het concurrentievermogen van de getroffene op de algemene arbeidsmarkt (zie en vgl. Cass. 3 april 1989, AR nr. 6556, Arr. Cass. 1988-89, 863). Aangezien de doelstelling van de Arbeidsongevallenwet erin bestaat de vermindering van de arbeidsgeschiktheid en het concurrentievermogen van het slachtoffer op de arbeidsmarkt te vergoeden, wordt de pijn op zich ten gevolge van een letsel veroorzaakt door een arbeidsongeval niet vergoed. Dit zou slechts anders kunnen zijn indien die pijn een weerslag zou hebben op de concurrentiecapaciteit van het slachtoffer (zie en vgl. Arbh. Brussel 29 november 1993, T. Verz. 1994, 523, zie ook <https://juportal.be>: “Aanhoudende niet geobjectiveerde pijnen aan het bovenste linker lichaamsdeel brengen geen enkele waardeerbare vermindering op de arbeidsmarkt met zich mee en rechtvaardigen dus niet een economische ongeschiktheid.”).

De vergoeding die verschuldigd is wegens een uit een arbeidsongeval voortvloeiende blijvende arbeidsongeschiktheid, strekt ertoe de werknemer te vergoeden, in zoverre het ongeval zijn vermogen om te werken, dit wil zeggen zijn economische waarde op de arbeidsmarkt, heeft aangetast. Die economische waarde op de arbeidsmarkt wordt wettelijk vermoed te zijn weergegeven in het basisloon van de getroffene. (zie en vgl. Cass. 9 maart 2015, S.14.0009.N, <https://juportal.be>)

3.2

Het staat niet ter discussie dat mevrouw B op 15 augustus 2016 het slachtoffer werd van een arbeidsongeval.

Waarover wel discussie bestaat, zijn de gevolgen van dit arbeidsongeval en dan met name de beslissing van Baloise Belgium van 3 april 2017 en herbevestigd op 18 augustus 2017, dat de tijdelijke ongeschiktheid ten gevolge van dit arbeidsongeval slechts erkend werd voor de periode van 15 augustus 2016 tot en met 15 maart 2017 met consolidatie op 16 maart 2017 en geen blijvende ongeschiktheid.

Volgens mevrouw B is er wel degelijk een letsel blijven bestaan tot op heden, meer bepaald in de linkerhand/-pols en dient de datum van consolidatie bepaald te worden op 1 januari 2019 (ogenblik waarop mevrouw B in behandeling genomen werd in de pijnkliniek).

3.3

Het is logisch dat ingeval van betwistingen die van medische aard zijn, zoals de aard van de letsels, de periodes en graden van tijdelijke arbeidsongeschiktheid, de heling van de letsels, de consolidatiedatum en het percentage van eventuele blijvende arbeidsongeschiktheid, door de arbeidsrechtbanken en -hoven beroep wordt gedaan op een onafhankelijke

deskundige die over de nodige medische kwalificaties en competenties beschikt. De arbeidsrechtbanken en -hoven beschikken immers niet zelf over dergelijke kwalificaties en competenties. Van dergelijke deskundige kan verwacht worden dat hij de medische toestand van de betrokkene op objectieve wijze nagaat en vervolgens een onpartijdige inschatting maakt van de medische toestand van de betrokkene en advies geeft omtrent de vragen die hem voorgelegd werden door de arbeidsrechtbank of het arbeidshof, gesteund op objectiveerbare medische gronden.

3.4

Naar het oordeel van het arbeidshof is de door de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel aangestelde deskundige, Prof. Dr. Casteleyn, grondig en oordeelkundig tewerk gegaan.

Uit het voorverslag en het definitief verslag blijkt dat hij de medische documenten die hem ter kennis werden gebracht, heeft bestudeerd en geanalyseerd. Hij liet zich bijkomend adviseren door Dokters Claeys en Mondet aan wie gevraagd werd een diachronische studie uit te voeren van het radiologisch dossier en een nieuw standaard radiologisch onderzoek uit te voeren van de cervicale en lumbale wervelzuil en van het bekken en een standaard radiologisch onderzoek en CT onderzoek van beide polsen. De deskundige heeft na ontvangst van dit bijkomend onderzoek en aanvullende dossierstukken, mevrouw B onderworpen aan een grondig klinisch onderzoek. De deskundige, Prof. Dr. Casteleyn, heeft zijn oordeel zodoende gevormd met de nodige objectiviteit en bekwaamheid.

Bij de totstandkoming van het deskundig onderzoek werden de rechten van verdediging gerespecteerd in die zin dat uit het deskundig verslag blijkt dat het voorverslag aan de partijen werd toegezonden en dat zij de gelegenheid kregen hieromtrent opmerkingen te formuleren. Dit laatste gebeurde ook effectief door de raadsgeneesheer van mevrouw B . In zijn definitief verslag heeft de deskundige op deze opmerkingen geantwoord.

Wel moet worden vastgesteld dat de raadsgeneesheer van mevrouw B in de brief waarmee hij opmerkingen formuleerde omtrent het voorverslag blijkbaar ook een verzoek formuleerde om de termijn voor opmerkingen te verlengen tot eind december 2020 aangezien mevrouw B nog bijkomende onderzoeken zou ondergaan bij Dr. Hoang, dit is een chirurg inzake de handen, die -zo blijkt uit de stukken die voorgelegd worden- mevrouw B al geruime tijd opvolgt. De deskundige ging niet in op dit verzoek en gaf daarvoor de volgende reden op in zijn definitief verslag:

“Er werd door de deskundige niet ingegaan op dit verzoek, met de motivatie dat de expertiseverrichtingen reeds vrij lang lopende zijn en dat eventueel -eenzijdige- bijkomende onderzoeken reeds lang voordien hadden kunnen uitgevoerd worden, en dat deze nieuwe onderzoeken geen nieuwe informatie zou kunnen bieden over de ongevalsfeiten en de in illo tempore vastgesteld letsels.”

De deskundige aanvaardde weliswaar in zijn definitief verslag dat hij neerlegde op 10 december 2020 dat er ten gevolge van het ongeval een *“contusie ontstaan is van het bekken en de wervelzuil, en van de linkerpols”* die *“een tijdelijke pijnsymptomatologie en verminderde functie veroorzaakt hebben gedurende enkele maanden”*, doch stelde tevens dat *“op dit ogenblik (...) de toestand zowel op niveau van de cervicale wervelzuil als ter hoogte van beide polsen klinisch volledig genormaliseerd (is), op uitzondering van klachten van Dequervain tendinitis, die niet in causaal verband staan met de ongevalsfeiten”*.

Uit de stukken die neergelegd worden voor het arbeidshof, blijkt dat mevrouw B :

- Op 27 november 2020 een echografie onderging van de linkerpols, uitgevoerd door Dr. T'Sjoen (stuk 4 mevrouw B).
- Op 11 december 2020 gezien werd door Dr. Hoang die naar aanleiding van de vaststellingen die tijdens de echografie gedaan werden, een arthro-CT-scan aanvraag (stuk 5 mevrouw B).
- Een arthro-CT-scan onderging op 28 december 2020 (stuk 3 mevrouw B).
- Vervolgens op 13 januari 2021 opnieuw gezien werd door Dr. Hoang (stuk 2 mevrouw B). Deze vermeldde in zijn verslag: *“De uitgevoerde arthro-CT-scan toont een uitstulping van de dorsale bundel van het scapholunaatligament. Op echografie is er schade aan de posterieure ulnaire pees met gescheurde schade. Aan de andere kant is er een zekere mate van instabiliteit van de linker posterieure ulnaire pees. Dit verklaart dus de pijn die de patiënte vertoont in het ulnaire deel van de linkerpols. Aan de andere kant is er op de echografie ook een abnormaal aspect van het driehoekige carpale ligament, wat ook de pijn verklaart die de patiënte op dit niveau vertoont.”* (vrije vertaling)
- Op 7 december 2022 nogmaals gezien werd door Dr. Hoang na een opstoot van pijnklachten in november 2022 in de linkerpols. Dr. Hoang stelde een scintigrafie voor en schreef kinesithérapie voor.

Uit het geheel van deze onderzoeken komt toch een op dat ogenblik blijkbaar bestaande problematiek in de linkerpols naar voor.

Dit lijkt dan ook in tegenspraak te zijn met de bevindingen van Dokters Claeys en Mondet die op verzoek van de deskundige een aanvullende radiologische studie uitvoerden en hiervan op 26 november 2019 een verslag opstelden. Naar aanleiding van het radiologisch onderzoek dat zij uitvoerden op 17 oktober 2019 rapporteerden zij immers: *“Het actualisatiebilan dat werd uitgevoerd heeft betrekking op de cervicale en lumbale wervelzuil, het bekken en de beide polsen. [...] Nazicht van de beide polsen heeft geen manifeste posttraumatische of degeneratieve afwijkingen aangetoond.”*

Daarenboven merkt het arbeidshof ook op dat Dokters Claeys en Mondet aangaande een arthro-CT linker pols die werd uitgevoerd op 6 december 2016 in hun verslag van 26 november 2019 de volgende analyse maken: *“Het betreft een arthro-CT van suboptimale kwaliteit, het contract situeert zich voornamelijk in de radiocarpale gewrichtsruimte en ter*

hoogte van de proximale intercarpale gewrichtsruimte en het DRUI is het contrast sterk verdund. Onder voorbehoud hiervan worden geen transfixatie scheuren van de intercarpale ligamenten weerhouden. De radiocarpale, intercarpale en carpometacarpale gewrichtsverhoudingen zijn correct bewaard. Het TFCC is correct afgelijnd, zonder posttraumatische letsels. Er bestaat verder een gave corticale aflijning van de gevisualiseerde botstructuren, zonder argumenten voor posttraumatische botletsels.” In hun bespreking vervolgen ze: “Het voormalig radiologisch dossier bestaat uit een CT van het bekken gerealiseerd op de dag van het ongeval, een standaard radiografisch onderzoek van de thoracolumbale wervelzuil daterend van drie dagen na het ongeval en een artro-CT van de linker pols van ca. 4 maanden na het ongeval. De studie van deze onderzoeken heeft geen specifieke posttraumatische letsels aangetoond, maar door gebrekkige concentratie van het contrast is de interpretatie onder voorbehoud.”

In het verslag dat Dr. Debehogne op 6 december 2016 opstelde naar aanleiding van deze arthro-CT van de linker pols, werd echter -onder voorbehoud van dezelfde verdunning van de contrastvloeistof waarvan Dokters Claeys en Mondet gewag maken- juist besloten tot een vermoeden van letsel van de palmaire bundel van het scapholunaire ligament en een perforatie van de proximale bundel (vrije vertaling) (stuk 7 mevrouw B).

Daarnaast merkt het arbeidshof op dat Dr. T'Sjoen naar aanleiding van de echografie die hij uitvoerde op 27 november 2020 in zijn verslag het volgende vermeldde: *“Ter herinnering, mijn echografisch onderzoek van 22/08/2016 rapporteerde, naast een lipomateuze vorming van het voorste oppervlak van de linker bovenelleboog, een zeer heterogeen aspect van de gewrichtsschijf wijzend op een tamelijk perifeer letsel van het driehoekige ligament van de carpus.”* (vrije vertaling, stuk 4 mevrouw B) Uit het definitief verslag blijkt dat deze echografie van 22 augustus 2016 en het verslag dat er desgevallend van zou zijn opgesteld, niet werd neergelegd en dus niet bestudeerd werd door de deskundige of Dokters Claeys en Mondet (zie p. 21 van het definitief verslag) De deskundige geeft in het definitief verslag weliswaar de indruk dat het belang van dit eerder echografisch onderzoek eerder beperkt te noemen is, doch het arbeidshof kan er niet aan voorbij dat Dr. T'Sjoen er uitdrukkelijk naar verwijst in zijn verslag van 27 november 2020, waarin hij ook verdere vaststellingen doet.

Het is in die omstandigheden dan ook enigszins spijtig dat de deskundige niet is ingegaan op het verzoek van de raadsgeneesheer van mevrouw B om de bijkomende onderzoeken af te wachten. De deskundige merkt in zijn motivering weliswaar terecht op dat het eenzijdige onderzoeken betreft, doch anderzijds is zijn verwijt dat deze bijkomende onderzoeken reeds lang voordien hadden kunnen worden uitgevoerd misschien ook niet geheel terecht. Uit het definitief verslag blijkt immers dat de bevindingen van het aanvullend radiologisch onderzoek dat door Dokters Claeys en Mondet werd opgesteld op 26 november 2019, maar tijdens de tweede expertiseczitting op 15 oktober 2020 werden meegedeeld aan mevrouw B en de raadsgeneesheren (zie p. 15 van het definitief verslag). Uit geen enkel van de voorgelegde stukken kan opgemaakt worden dat dit aanvullend radiologisch onderzoek reeds voordien aan mevrouw B werd meegedeeld, zodat zij

dienaangaande eerder al stappen had kunnen zetten voor bijkomend onderzoek. Bovendien merkt het arbeidshof op dat tussen de eerste expertisезitting die plaatsvond op 19 september 2019 en de tweede expertisезitting die plaatsvond op 15 oktober 2020, de covid-19/coronacrisis België en de rest van de wereld in zijn greep hield met de gekende impact op de mogelijkheden om medische onderzoeken te ondergaan.

Rekening houdend met dit alles is het arbeidshof van oordeel dat niet met zekerheid kan uitgesloten worden dat de stukken die mevrouw B nog bijkomend neerlegde nadat de deskundige zijn eindverslag reeds had neergelegd, diens besluitvorming alsnog zouden kunnen beïnvloeden.

Het arbeidshof acht zich dan ook onvoldoende geïnformeerd aangezien de deskundige geen kennis had van de echografie van 22 augustus 2016 en het eventuele verslag ervan en evenmin kennis heeft kunnen nemen van de onderzoeken die werden uitgevoerd op 27 november 2020 en 28 december 2020 en de verslagen die in dat verband werden opgesteld.

Zoals hoger werd aangehaald, kan het arbeidshof het vermoeden dat er een oorzakelijk verband bestaat niet terzijde schuiven op de enkele grond dat er een te lange tijd verlopen is tussen de gebeurtenis en het letsel. Evenmin kan het arbeidshof het vermoeden afwijzen op grond dat het aangevoerde letsel zich heeft voorgedaan na het letsel dat op het ogenblik van het ongeval is vastgesteld. Het is voor het arbeidshof -dat medisch niet geschoold is- actueel onduidelijk of inzake de problematieken die de behandelende artsen van mevrouw B eind 2020 – begin 2021 blijkbaar vaststelden en waarvan zij gewag maken in de stukken die mevrouw B bijkomend neerlegde, met de grootste graad van (medische) waarschijnlijkheid kan aangenomen worden dat er geen oorzakelijk verband bestaat tussen deze problematieken en het arbeidsongeval van 15 augustus 2016.

Overeenkomstig art. 984 Ger.W. kan de rechter, indien hij in het verslag niet voldoende opheldering vindt, een aanvullend onderzoek door dezelfde deskundige bevelen of een nieuwe deskundige aanstellen.

Het arbeidshof is dan ook van oordeel dat in deze een aanvullend onderzoek noodzakelijk is.

Het arbeidshof dient te opteren voor de meest adequate en goedkope oplossing van het geschil.

Aangezien Prof. Dr. Casteleyn reeds bekend is met het dossier is het proces-economisch aangewezen om hem te belasten met dit aanvullend onderzoek voor de opdracht zoals bepaald in het beschikkend gedeelte van dit arrest.

Met betrekking tot de vraag van mevrouw B tot aanstelling van een deskundige die gespecialiseerd is in de handen, is het arbeidshof van oordeel dat het voldoende is het aan

Prof. Dr. Casteleyn over te laten te oordelen of hij beroep wenst te doen op dergelijke of gelijkaardige deskundige.

**OM DEZE REDENEN
BESLIST HET ARBEIDSHOF**

De Wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken werd nageleefd.

Het arbeidshof oordeelt op tegenspraak wat hierna volgt.

Verklaart het hoger beroep van mevrouw E ontvankelijk.

Alvorens verder ten gronde te oordelen, stelt het arbeidshof opnieuw aan als deskundige **Prof. Dr. P.P. CASTELEYN, CastMedEx BVBA, Bloemendal 29 te 1700 DILBEEK**, ingeschreven in het nationaal register voor gerechtsdeskundigen,

met als aanvullende opdracht:

- Bijkomend kennis te nemen van de echografie van 22 augustus 2016 die werd uitgevoerd door Dr. T'Sjoen en het verslag dat er desgevallend van zou zijn opgesteld, evenals kennis te nemen van de bijkomende onderzoeken die werden uitgevoerd op 27 november 2020 (echografie) en 28 november 2020 (arthro-scan) met betrekking tot de linkerhand van mevrouw B en de verslagen die dienaangaande werden opgesteld (Dr. Boly op 18 januari 2021 en 4 januari 2022, Dr. Hoang op 11 december 2020, 13 januari 2021 en 7 december 2022, Dr. Larroze op 28 december 2020, Dr. T'Sjoen op 1 december 2020);
- Rekening houdende met de wettelijke bepalingen en de overwegingen zoals uiteengezet in het motiverend gedeelte van dit arrest, na te gaan of deze bijkomende stukken hem nopen tot een herziening en aanpassing van zijn eerdere besluitvorming;
- En vervolgens:
 - o de letsels te beschrijven die mevrouw B vertoonde, in het bijzonder aan de linkerhand (pols), op de dag van het arbeidsongeval van 15 augustus 2016 en na deze datum;
 - o advies te verstrekken over de vraag of met de grootste graad van (medische) waarschijnlijkheid kan worden aangenomen dat er geen oorzakelijk verband bestaat tussen de problematieken die de behandelende artsen van mevrouw B eind 2020 – begin 2021 blijkbaar vaststelden inzake de linkerhand (pols) en waarvan zij gewag maken in de stukken die mevrouw B bijkomend neerlegde, en het arbeidsongeval van 15 augustus 2016;

Tenzij hij daarvan uitdrukkelijk wordt vrijgesteld, zal de deskundige, met het oog op de verdere werkzaamheden van het deskundig onderzoek, de partijen oproepen bij aangetekend schrijven, en de raadslieden en de rechter bij gewone brief.

- Na afloop van zijn werkzaamheden stuurt de deskundige zijn bevindingen, waarbij hij reeds een **voorlopig advies** voegt, ter lezing aan de rechter, aan de partijen en aan hun raadslieden. De partijen beschikken over een termijn van één maand na de mededeling van dit verslag om hun opmerkingen op dit verslag mede te delen. Wanneer hij dit wenselijk acht kan de deskundige echter een andere termijn vaststellen, waarbinnen de partijen hun opmerkingen dienen mede te delen.

De deskundige zal geen rekening houden met de opmerkingen die hij ontvangt buiten de termijn, die aan de partijen werd gegeven om hun opmerkingen te formuleren.

- Het eindverslag moet neergelegd worden binnen een termijn van zes maanden te rekenen vanaf de kennisgeving van het arrest.

Het eindverslag zal gedateerd zijn en melding maken van de aanwezigheid van de partijen bij de werkzaamheden en van hun mondelinge verklaringen en verzoeken.

Het eindverslag zal verder een overzicht bevatten van de nota's en documenten die door de partijen overhandigd zijn.

Het eindverslag dient door de deskundige op straffe van nietigheid ondertekend te zijn.

De minuut van het eindverslag en de gedetailleerde staat van de kosten en het ereloon van de deskundige worden bij de griffie van het arbeidshof neergelegd.

Op de dag van de neerlegging van het verslag zendt de deskundige een afschrift van het verslag en van de gedetailleerde staat van de kosten en het ereloon, aan de partijen per aangetekend schrijven, en aan hun raadslieden bij gewone brief.

De originele stukken die de partijen aan de deskundige bezorgden, worden hen terugbezorgd.

- Indien de deskundige zijn eindverslag niet kan neerleggen binnen de vastgestelde termijn, dan zal hij bij gemotiveerd schrijven aan het hof om een **verlenging van de termijn** dienen te verzoeken, met vermelding van de noodzakelijke termijn.
- Samen met het eindverslag zal de deskundige zijn **staat van kosten en ereloon** neerleggen.

De staat van de kosten en het ereloon van de deskundige en van de door hem geconsulteerde specialisten zal, voor ieder onderzoek, de datum vermelden, en desgevallend, het nummer van de nomenclatuur van de prestaties van geneeskundige verzorging dat overeenstemt met de uitgevoerde prestatie.

De gedetailleerde staat van de kosten en het ereloon van de specialisten, die door de deskundige geraadpleegd werden, zal toegevoegd worden aan het eindverslag en de deskundige zal het bedrag ervan opnemen in zijn globale staat.

Indien de partijen niet binnen dertig dagen na de neerlegging bij de griffie van de gedetailleerde staat aan de rechter hebben meegedeeld dat zij het bedrag van het ereloon en de kosten dien door de deskundige worden aangerekend, betwisten, wordt het bedrag door de rechter begroot onderaan op de minuut van de staat en wordt daarvan een bevel tot tenuitvoerlegging gegeven overeenkomstig het akkoord dat de partijen gesloten hebben of tegen de partij of partijen, zoals bepaald voor de consignatie van het voorschot.

De kosten zullen begroot worden in het eindarrest als gerechtskosten.

Het voorschot dat BALOISE BELGIUM NV ter griffie van het arbeidshof te Brussel, Poelaertplein 3 te 1000 Brussel, zal dienen te consigneren binnen de 15 dagen na de kennisgeving van dit arrest, op rekeningnummer IBAN: BE10 6792 0090 6804 BIC PCHQBEBB, wordt bepaald op € 800.

Deze provisie mag onmiddellijk ten belope van dit bedrag vrijgegeven worden teneinde de kosten van de deskundige te dekken.

- Alle **betwistingen**, die zich in de loop van het deskundig onderzoek voordoen, worden beslecht door de rechter. De deskundige en de partijen richten zich tot het hof in een gemotiveerd schrijven.

Voor de toepassing van art. 973 Ger.W. en van alle andere artikelen van dit wetboek met betrekking tot het deskundig onderzoek waarin de tussenkomst van de rechter voorzien wordt, moet beschouwd worden als *“de rechter die het deskundig onderzoek bevolen heeft”* of *“de met dit doel aangestelde rechter”* of nog *“de rechter”*:

- de raadsheren, die de 5de kamer van het hof samenstelden op de zitting waarop het arrest werd uitgesproken;
- ingeval van afwezigheid van een sociaal raadsheer: de beroepsmagistraat die alleen zetelt;
- de beroepsmagistraat die de kamer voorziet op het ogenblik dat de betwisting met betrekking tot het deskundig onderzoek ontstaat;

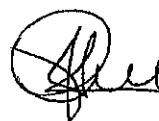
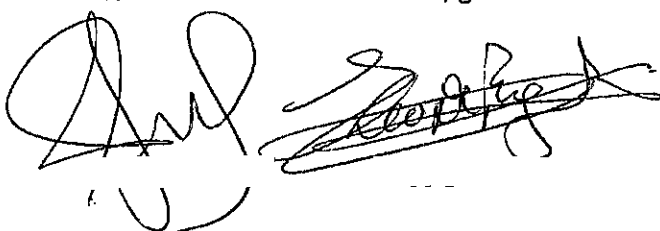
- de beroepsmagistraat, aangeduid in het intern reglement van het arbeidshof voor het gerechtelijk jaar.

De zaak zal na afloop van het deskundig onderzoek terug op de zittingsrol moeten gebracht worden door de meest gereede partij.

De beslissing omtrent de kosten wordt aangehouden.

Aldus gewezen en ondertekend door de vijfde kamer van het Arbeidshof te Brussel, samengesteld uit :

_____, raadsheer
_____, raadsheer in sociale zaken, werkgever*
_____, raadsheer in sociale zaken, werknemer-arbeider
Bijgestaan door _____, griffier

*De heer _____, raadsheer in sociale zaken, als werkgever, die bij de debatten aanwezig was en aan de beraadslaging heeft deelgenomen, verkeert in de onmogelijkheid om het arrest te ondertekenen.

Overeenkomstig artikel 785 Gerechtelijk Wetboek wordt het arrest ondertekend door mevrouw _____, raadsheer en de heer _____, raadsheer in sociale zaken, als werknemer-arbeider.

Het arrest wordt uitgesproken op de buitengewone openbare terechtzitting van 30 juni 2023 door

_____, raadsheer
_____, griffier

